

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика
модернізації України: політичні, юридичні, економічні
та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.*

*IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного
розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.*

*Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:
стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 31.10.18)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. “Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”, 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”, 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. “Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”, 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

Цімошинська О. В., Галушко О. В.

Шляхи підвищення ефективності розрахунків підприємства
з постачальниками та підрядниками на підприємствах 289

Цімошинська О. В., Головач Ю. В.

Шляхи удосконалення методики складання звіту
про фінансові результати підприємства..... 293

Цімошинська О. В., Логвин А. А.

Шляхи скорочення дебіторської заборгованості на підприємствах 297

Цімошинська О. В., Малецька Л. В.

Шляхи підвищення якості та ефективності використання
основних засобів підприємствах України 300

Цімошинська О. В., Міцкан Т. І.

Шляхи удосконалення обліку розрахунків із покупцями
та замовниками на підприємстві 304

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:

стан, проблеми, тенденції розвитку”

(07 грудня 2018 р.)

Бабенко О., Найдьонов І. М.

Фольклорні жанри як засоби формування звукової культури
мовлення дошкільнят..... 306

Бахов І. С.

Сучасні технології та соціальні мережі як стресогенний чинник
психологічного здоров'я (на прикладі американської молоді) 308

Берека В. Є.

Роль інституту післядипломної педагогічної освіти у формуванні
особистісно-професійної компетентності педагога дошкільної освіти 311

Бурлаченко С. Ю.

Педагогічний менеджмент в дошкільному навчальному закладі
як підвищення якості освіти та професійного рівня педагогів 315

Головач Н. В.

Моделі формування професійних компетенцій майбутніх
фахівців дошкільних закладів освіти 317

Грабовенко Н. В.

Психолого-фасилітативна компетентність педагога
як складова його професіоналізму..... 321

Гресь О. В.

Наука як невід'ємна складова освітнього процесу
в рамках модернізації системи вищих навчальних закладів..... 325

Гуменникова Т. Р.

Освітнє партнерство викладачів та студентів вишів,
як шлях до соціальних змін..... 327

Дмитренко Г. А.

Орієнтація національної системи освіти на особистість: управлінський аспект..... 330

МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Головною метою сучасної дошкільної освіти є забезпечення всебічного розвитку дитини для її успішності на подальшому шляху до самореалізації. В сучасних умовах модернізації вітчизняної системи освіти актуальною є проблема професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільних закладів освіти (ДЗО). Нажаль, сьогодні не кожний фахівець ДЗО розуміє сутність та зміст модернізації дошкільної освіти, осмислює зміст програми розвитку дитини дошкільного віку. Програма дошкільної освіти орієнтує фахівця ДЗО до опанування сучасних технологій особистісного спрямування організації життєдіяльності дошкільника та вимагає відповідно високого рівня його професійної компетентності.

Вітчизняна педагогіка налічує велику кількість наукових праць, присвячених проблемі формування і розвитку професійних компетенцій фахівців різних сфер прикладання праці. Питанню формування професійних компетенцій майбутніх фахівців дошкільних закладів освіти присвячені наукові праці Т. Величко, Т. Дронової, І. Підлипняк та ін. В сучасних умовах існує необхідність розробки моделей формування професійних компетенцій майбутніх фахівців ДЗО, які не використовувалися раніше та повною мірою відповідали вимогам нової української освіти.

Мета статті – розглянути підходи до розробок моделей формування професійних компетенцій майбутніх фахівців дошкільних закладів освіти.

Базова програма здобуття дошкільної освіти орієнтована на фізичний, розумовий і духовний розвиток кожної дитини, її соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту. Ефективність діяльності дошкільного закладу освіти залежить не лише від програм освіти та виховання, а й обов'язково від особистості фахівця ДЗО (вихователя), рівня та змісту його професійних компетенцій. Безперечно вихователь повинен бути професійно компетентним, високо ерудованим з сучасним світоглядом, любити дітей, мати педагогічний такт, високо розвинуті професійні якості, вміння працювати з дітьми тощо.

В сучасних умовах визначена потреба у креативних, ініціативних фахівцях ДЗО, з пріоритетною орієнтацією до постійного оновлення та осучаснення своїх професійних компетенцій, які своєю педагогічною діяльністю доводять важливість та необхідність професійного саморозвитку протягом усього життя, слугують прикладом самоствердження й успішної самореалізації. До цього здатен такий фахівець-професіонал, який креативно реалізується в педагогічній діяльності, створюючи нову педагогічну реальність, активно впливаючи на особистісну сферу кожної дитини. Тільки через креативне перетворення дійсності сучасному фахівцю ДЗО можна професійно самоствердитися, розкрити всі свої сутнісні сили і здібності.

Модель професійних компетенцій майбутніх фахівців – це зведення знань, умінь та навичок, що дозволяють їм бути успішними у своїй професії [1, с. 57]. Модель професійних компетенцій майбутніх фахівців ми визначаємо як певну систему знань, вмінь, навичок й особистісних якостей, що необхідні для успішного виконання тру-

дових функцій працівника певної посади, у якій відображений зв'язок між сукупністю певного поведінкового характеру та рис працівника, визначеними індикаторами його діяльності. Знання, уміння і навички фахівця у трудовій діяльності є його рольовими характеристиками. Усі інші компоненти це суб'єктивні характеристики, що вказують на ставлення фахівця до професійної діяльності і його індивідуальний стиль. Ефективність професійної діяльності фахівця будь-якої сфери діяльності, його конкурентоспроможності значною мірою зумовлені рівнем його професійної підготовки [3, с. 130].

Моделювання процесу формування професійних компетенцій майбутніх фахівців ДЗО в умовах університетської освіти має здійснюватися інтегровано. Гнучка і відповідна до змін на освітньому ринку і ринку праці підготовка фахівців має проводитися узгоджено на всіх рівнях вищої освіти. Моделювання обов'язково включає такі етапи: постановка мети і завдань, аналіз особливостей професійної діяльності фахівця, аналіз вимог соціального замовлення щодо якості підготовки та відповідності професійних компетенцій вимогам ринку, визначення педагогічних умов формування професійних компетенцій фахівця у закладах вищої освіти, розробка моделі.

Загальні вимоги до професійних компетенцій, якостей та властивостей фахівців ДЗО подано в освітньо-кваліфікаційних характеристиках рівня бакалавр та магістр за відповідним напрямом. Специфічні особливості системи знань і вмінь майбутніх вихователів зумовлені змістом виробничих функцій (видів професійної діяльності), типових завдань діяльності майбутніх фахівців ДЗО. Кожна з виробничих функцій спрямована на вирішення певної кількості завдань, у відповідності до яких розроблено зміст умінь майбутніх фахівців ДЗО за дисциплінами відповідних циклів [4, с. 69].

Наприклад, відповідно Стандарту вищої освіти України підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти – бакалавра – з галузі знань 01 “Освіта” спеціальності 012 “Дошкільна освіта” [2], розробленого згідно з вимогами Закону України “Про вищу освіту”, визначений наступний перелік професійних компетенцій фахівця ДЗО, а саме здатність до розвитку (формування) у дітей раннього і дошкільного віку: базових якостей особистості; пізнавальної мотивації та дій, допитливості; перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення і свідомості; первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; самосвідомості (“Я-дитини і його місце в довкіллі”); мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками, дорослими; знань рідної і української (державної) мов; знань суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки; національно-патріотичного виховання; навичок безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі; навичок екологічно доцільної поведінки і діяльності у природі; естетичного ставлення до довкілля, емоційного сприймання і переживання творів мистецтва; елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності; досвіду самостійної творчої діяльності у різних видах мистецтва; фізичного розвитку та рухової активності; організації і керівництва ігровою, художньо-мовленнєвою, художньо-продуктивною діяльністю; навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я особистості; індивідуального і диференційованого розвитку дітей з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (інклюзивна освіта).

Розглянувши різні підходи науковців до особистості фахівця ДЗО виділяємо характерні їм професійно значущі якості:

- морально-етичні: любов і повага до дітей, гуманістична спрямованість особистості, порядність, моральна самовідданість, уважність, доброчесність, відповідальність, справедливість, толерантність, людяність, турбота тощо;

- організаційно-комунікаційні: комунікабельність, доброзичливість, спостережливість, аутентичність, відкритість, делікатність, тощо;
- педагогічні: високий рівень професійної підготовки, ерудованість, усвідомлення мотиву соціальної значущості професії вихователя, педагогічний такт, почуття гумору, загальна та професійно-етична культура, знання та вміння розв'язувати будь-які професійні завдання, безперервний особистісно-професійний розвиток, прагнення до пошуково-дослідницької діяльності, тощо;
- емоційно-вольові: емоційна стійкість, емпатія, інтелектуально емоційна цілісність, витримка, емоційно-вольова зрілість, стратегічна цілеспрямованість, ініціативність, рішучість, наполегливість, дисциплінованість, тощо [5, с. 30].

На нашу думку, до цього переліку обов'язково необхідно додати аналітико-пізнавальну активність майбутнього фахівця ДЗО як необхідну складову його професійної компетентності. Інноваційний розвиток вищої освіти ґрунтується на професійному самовдосконаленні суб'єктів освітнього процесу. Аналітико-пізнавальна активність майбутнього фахівця ДЗО розглядається нами як здатність особистості до пошуку нових знань, до новаторських змін на ґрунті аналітико-критичного мислення; розвитку здібностей; здатності, готовності та спроможності до постійного професійного саморозвитку і саморозкриття, що вкрай необхідно в умовах модернізації освіти в Україні.

Вітчизняна вчена Т. Величко [1] наголошувала на тому, що професійне становлення майбутнього вихователя в процесі його підготовки у вищій школі передбачає не тільки оволодіння певною сукупністю знань, умінь, навичок, але і його особистісне самовдосконалення, активізацію професійної позиції, виховання таких якостей, як тактовність, критичність тощо. Науковець зазначала, що фактором успішності професійної діяльності майбутніх працівників дошкільної освіти виявляється в сформованості, цілісності його особистості [1, с. 64].

У наукових доробках вітчизняних учених-педагогів моделі формування професійних компетенцій майбутніх фахівців дошкільних закладів освіти розроблені на основі визначених ними педагогічних умов. На наше переконання, найбільш ефективними педагогічними умовами формування професійних компетенцій майбутніх фахівців ДЗО є: організаційно-методичний підхід до коригування навчальних планів і освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутніх вихователів з урахуванням вимог дошкільної освіти, якісного набору студентів (з врахуванням професійно значущих особистісних якостей, які визначають професійну придатність майбутніх вихователів); впровадження найбільш сучасних активних методів професійної підготовки; включення механізмів контролю якості освіти за участі вищих закладів освіти і роботодавців сфери дошкільної освіти. В тому числі, у розроблених моделях формування професійних компетенцій фахівців ДЗО мають бути враховані не тільки знання та навички, які набуваються в процесі підготовки та виробничою практикою, але й здібності та моральні якості фахівця, які формуються шляхом виховання і цілеспрямованого, керованого розвитку особистості людини.

До перспективних напрямків дослідження даної проблеми можна віднести: отримання освіти на базі "осучаснених" компетенцій; вдосконалення освітньо-професійних програм відповідно до вимог сучасного ринку; створення ефективних систем забезпечення якості професійної підготовки; проведення оцінки професійних компетенцій; забезпечення розвитку освітнього процесу відповідно соціального замовлення; оптимізація профвідбору абітурієнтів – майбутніх фахівців ДЗО; підвищення трудової мобільності і забезпечення високого рівня конкурентоспроможності випускника закладу вищої освіти.

1. Величко Т. Д. Підготовка майбутніх вихователів до формування ціннісних орієнтацій у старших дошкільників: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 “Дошкільна педагогіка” / Т. Д. Величко. – Одеса – 2014. – 273 с.
2. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальністю 6.010101 Дошкільне виховання напряму підготовки 0101 Педагогічна освіта. – К.: вид-во НПУ ім. М. П. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. Драгоманова, 2016. – 258 с.
3. Головач Н. В. Порівняльний аналіз сутності та змісту понять “професійно значущі якості” і “професійна компетентність” / Н. В. Головач. // Молодь і ринок : Щомісячний науково-педагогічний журнал. – 2016. – Вип. 9 (140). – С. 127–131.
4. Дронова Т. А. Формирование интегрально-креативного стиля мышления будущих педагогов в образовательной среде вуза: моногр. / Т. А. Дронова. – М.: Изд-во Моск. психол.-социал. ин-та; Воронеж: Изд-во НПО “МОДЭК”, 2007. – 368 с.
5. Підлипняк І. Ю. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти / І. Ю. Підлипняк // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: зб. Наук. пр. Уманського держ. Пед. ун-ту ім. Павла Тичини / [ред. Кол.: Побірченко Н. С. (гол. Ред.) та ін.]. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. – Вип. 44. – С. 28–34.